

دانشکده
قالب نگارش طرح درس ترمی

عنوان درس: اپیدمیولوژی و روش های ارزیابی خطر **مخاطبان:** دانشجویان کارشناسی بهداشت و ایمنی مواد غذایی
تعداد واحد: (یا سهم استاد از واحد) دکتر یحیی سلیمی ۳ واحد
ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: براساس هماهنگی قبلی
زمان ارائه درس: (شنبه ها، ۱۰-۱۲، نیم سال اول ۹۹-۹۸)
مدرس: دکتر یحیی سلیمی
درس و پیش نیاز:

هدف کلی درس:

آشنا ساختن دانشجویان با اصول اپیدمیولوژی و ارزیابی خطرات ناشی از مواد غذایی

اهداف کلی جلسات: (جهت هر جلسه یک هدف)

- ۱- آشنایی دانشجویان با تعریف، اهداف و تاریخچه اپیدمیولوژی
- ۲- آشنایی دانشجویان با شاخص های اندازه گیری وقوع بیماری و مرگ و میر
- ۳- آشنایی دانشجویان با سیر طبیعی بیماریها و راههای تعیین پیش آگهی بیماری
- ۴- آشنایی دانشجویان با اپیدمیولوژی بیماریهای غیر واگیر ۱
- ۵- آشنایی دانشجویان با اپیدمیولوژی بیماریهای غیر واگیر ۲
- ۶- آشنایی دانشجویان با چگونگی انتقال بیماریها و مدل های بیماری
- ۷- آشنایی دانشجویان با اپیدمیولوژی بیماریهای واگیر
- ۸- آشنایی دانشجویان با اپیدمیولوژی بیماریهای منتقله از راه غذا ۱
- ۹- آشنایی دانشجویان با اپیدمیولوژی بیماریهای منتقله از راه غذا ۲
- ۱۰- آشنایی دانشجویان با شاخص های اندازه گیری رابطه بین مواجهه با پیامد
- ۱۱- آشنایی دانشجویان با کلیات مطالعات مقطعی و کوهورت
- ۱۲- آشنایی دانشجویان با کلیات مطالعات مورد-شاهد
- ۱۳- آشنایی دانشجویان با کلیات مطالعات مداخله ای
- ۱۴- آشنایی دانشجویان با کلیات خطای تصادفی، تورش انتخاب و اطلاع راه کارهای پیشگیری از آن
- ۱۵- آشنایی دانشجویان با کلیات مخدوش شدگی و راه کارها برای تطبیق آن و آشنایی با اثرمتقابل و راه کارهای ارزیابی آن
- ۱۶- آشنایی دانشجویان با کلیات ارزیابی خطر و جنبه های مهم در تاثیر عوامل
- ۱۷- آشنایی دانشجویان با مفاهیم ارتباط آماری و علیت، تجزیه و تحلیل اطلاعات و تفسیر نتایج در مطالعات

اپیدمیولوژیک

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

هدف کلی جلسه اول:

آشنایی دانشجویان با تعریف، اهداف و تاریخچه اپیدمیولوژی

اهداف ویژه جلسه اول:

۱-۱- دانشجویان علم اپیدمیولوژی را تعریف کنند

- ۲-۱- دانشجویان با استفاده و کاربرد علم اپیدمیولوژی را بیان کنند
۳-۱- دانشجویان واژه های متداول مورد استفاده در اپیدمیولوژی را تعریف نمایند

هدف کلی جلسه دوم:

آشنایی دانشجویان با شاخص های اندازه گیری وقوع بیماری و مرگ و میر

اهداف ویژه جلسه دوم

- ۲-۱ دانشجویان بتوانند انواع کسرها در اپیدمیولوژی را نام ببرند.
۲-۲ دانشجویان بتوانند شاخص های مختلف اندازه گیری وقوع بیماری و مرگ و میر را نام ببرند.
۲-۳ دانشجویان بتوانند شاخص های مختلف اندازه گیری وقوع بیماری و مرگ و میر را محاسبه و تفسیر نمایند.

هدف کلی جلسه سوم:

آشنایی دانشجویان با سیر طبیعی بیماریها و راههای تعیین پیش آگهی بیماری

اهداف ویژه جلسه سوم

- ۳-۱ دانشجویان اهمیت شناخت سیر طبیعی بیماریها را بدانند. ۳-۲ دانشجویان بتوانند روش های اندازه گیری پیش آگهی بیماریها را نام ببرند.

هدف کلی جلسه چهارم:

آشنایی دانشجویان با اپیدمیولوژی بیماریهای غیر واگیر شایع در ایران (سرطانها)

اهداف ویژه جلسه چهارم

- ۴-۱ دانشجویان اهمیت و وضعیت انواع سرطانها را در ایران بدانند.
۴-۲ دانشجویان بتوانند سرطانهای شایع و راه های پیشگیری شناخته شده از آنها را نام ببرند.

هدف کلی جلسه پنجم:

آشنایی دانشجویان با اپیدمیولوژی بیماریهای غیر واگیر شایع در ایران (بیماریهای قلبی عروقی، دیابت و ..)

اهداف ویژه جلسه پنجم

- ۵-۱ دانشجویان اهمیت و وضعیت انواع بیماریهای قلبی عروقی، دیابت و .. را در ایران بدانند.
۵-۲ دانشجویان بتوانند راه های پیشگیری شناخته شده برای بیماریهای قلبی عروقی، دیابت و .. را نام ببرند.

هدف کلی جلسه ششم:

آشنایی دانشجویان با چگونگی انتقال بیماریها و مدل های بیماری.

اهداف ویژه جلسه ششم

- ۶-۱ دانشجویان چگونگی انتقال بیماریها را درک کنند
۶-۲ دانشجویان مدل های موجود برای انتقال بیماریها را بشناسند و بتوانند از آنها استفاده کنند.

هدف کلی جلسه هفتم:

آشنایی دانشجویان با اپیدمیولوژی بیماریهای واگیر

اهداف ویژه جلسه هفتم

- ۷-۱ دانشجویان تفاوت بین اپیدمیولوژی بیماری های واگیر و غیر واگیر را بدانند.
۷-۲ دانشجویان مفاهیم دوره کومون، دوره پنهانی، دوره واگیرداری، فاصله نسلی را بشناسند.
۷-۳ دانشجویان با مفهوم اپیدمی و روش های شناسایی و کنترل آن آشنا شوند.
۷-۴ دانشجویان با اپیدمیولوژی بیماریهای تب کریمه-کنگو، HIV/AIDS و ... مقررات بین المللی مرتبط با پیشگیری و کنترل

بیماری ها آشنا شود.

هدف کلی جلسه هشتم:

آشنایی دانشجویان با اپیدمیولوژی بیماریهای منتقله از راه غذا ۱

اهداف ویژه جلسه هشتم

۸-۱ دانشجویان بتواند انواع بیماریهای منتقله از راه غذا نام ببرد.

۸-۲ دانشجویان با اپیدمیولوژی بیماریهای ویروسی، انگلی، باکتریایی آشنا شود.

هدف کلی جلسه نهم:

آشنایی دانشجویان با اپیدمیولوژی بیماریهای منتقله از راه غذا ۱

اهداف ویژه جلسه نهم

۹-۱ دانشجویان نظام مراقبت بیماریهای منتقله از راه غذا را بشناسد

۹-۲ دانشجویان بتواند اهداف و اجزاء نظام مراقبت بیماریهای منتقله از راه غذا را نام ببرد.

هدف کلی جلسه دهم:

آشنایی دانشجویان با شاخص های اندازه گیری رابطه بین مواجهه با پیامد

اهداف ویژه جلسه دهم

۱۰-۱ دانشجویان تفاوت بین شاخص های مطلق و نسبی را در اندازه گیری رابطه بین مواجهه با پیامد بدانند.

۱۰-۲ دانشجویان بتواند انواع شاخص های مطلق و نسبی در اپیدمیولوژی را نام ببرد و تفسیر نماید.

هدف کلی جلسه یازدهم:

آشنایی دانشجویان با کلیات مطالعات مقطعی و کوهورت

اهداف ویژه جلسه یازدهم

۱۱-۱ دانشجویان بتواند اجزاء مهم مطالعات مقطعی و کوهورت را نام ببرد.

۱۱-۲ دانشجویان بتواند نقاط قوت و ضعف مطالعات مقطعی و کوهورت را نام ببرد.

هدف کلی جلسه دوازدهم:

آشنایی دانشجویان با کلیات مطالعات مورد-شاهد

اهداف ویژه جلسه دوازدهم

۱۲-۱ دانشجویان بتواند اجزاء مهم مطالعات مورد-شاهد را نام ببرد.

۱۲-۲ دانشجویان انواع مطالعات مورد-شاهد را نام ببرد.

۱۲-۳ دانشجویان بتواند نقاط قوت و ضعف مطالعات مورد-شاهد را نام ببرد.

هدف کلی جلسه سیزدهم:

آشنایی دانشجویان با کلیات مطالعات مداخله ای

اهداف ویژه جلسه سیزدهم

۱۳-۱ دانشجویان بتواند مطالعات مشاهده ای را از مداخله ای تشخیص دهد

۱۳-۲ دانشجویان بتواند اهمیت تصادفی سازی و کورسازی در مطالعات مداخله ای را درک کند.

هدف کلی جلسه چهاردهم:

آشنایی دانشجویان با کلیات خطای تصادفی، تورش انتخاب و اطلاع راه کارهای کنترل آنها

اهداف ویژه جلسه چهاردهم

۱-۱۴ دانشجو بتواند انواع خطا در پژوهش های حوزه سلامت را تعریف کند.

۲-۱۴ دانشجو بتواند دلایل، انواع و راه کارهای کاهش انواع خطا در پژوهش های حوزه سلامت را نام ببرد.

هدف کلی جلسه پانزدهم:

آشنایی دانشجویان با کلیات مخدوش شدگی و راه کارها برای تطبیق آن و آشنایی با اثرمتقابل و راه کارهای ارزیابی آن

اهداف ویژه جلسه پانزدهم

۱-۱۵ دانشجو بتواند مخدوش شدگی و اثر متقابل را تعریف کند.

۲-۱۵ دانشجو بتواند ویژگی های مخدوش کننده و اثر متقابل را نام ببرد.

۳-۱۵ دانشجو بتواند روش های تطبیق برای مخدوش کننده را نام ببرد.

۴-۱۵ دانشجو بتواند راه کارهای ارزیابی اثر متقابل را نام ببرد.

هدف کلی جلسه شانزدهم:

آشنایی دانشجویان با کلیات ارزیابی خطر و جنبه های مهم در تاثیر عوامل

اهداف ویژه جلسه شانزدهم

۱-۱۶ دانشجو بتواند فرآیند ارزیابی خطر را تعریف کند.

۲-۱۶ دانشجو بتواند تفاوت ارزیابی خطر کمی و کیفی را درک کند.

۳-۱۶ دانشجو بتواند جنبه های مهم در تاثیر عوامل را نام ببرد.

هدف کلی جلسه هفدهم:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم ارتباط آماری و علیت، تجزیه و تحلیل اطلاعات و تفسیر نتایج در مطالعات اپیدمیولوژیک

اهداف ویژه جلسه هفدهم

۱-۱۷ دانشجو تفاوت بین رابطه آماری و علیت را توصیف کند.

۲-۱۷ دانشجو معیارهای سنتی اثبات رابطه علیتی (معیارهای Hill) را نام ببرد.

۳-۱۷ دانشجو با مفاهیم تجزیه و تحلیل اطلاعات و تفسیر نتایج در مطالعات اپیدمیولوژیک آشنا شود.

منابع:

18- Gordis L, Epidemiology. 4th ed. Philadelphia: Saunders; 2008

19- Rothman, Kenneth J. Epidemiology: an introduction. Oxford University Press, 2012.

۲۰- رضویلر، وودد، میکروبهایی بیماریزا در موادغذایی و اپیدمیولوژی مسمومیت های غذایی

21-

روش تدریس: سخنرانی و بحث

وسایل آموزشی: کامپیوتر، پاورپوینت و ویدئو پروژکتور

سنجش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	سهم از نمره کل(بر حسب درصد)	روش	آزمون
////////////////////	////////////////////	۱۵ درصد	سوال تشریحی / چهار جوابی	کوئیز
--	--	--	---	آزمون میان ترم
--	--	۸۰ درصد	سوال تشریحی / چهار جوابی	آزمون پایان ترم

حضور فعال در کلاس	شرکت در بحث	۵ درصد	--	--
-------------------	-------------	--------	----	----

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو:
حضور فعال و منظو در کلاس و داشتن آمادگی لازم برای شرکت در بحث های کلاس

نام و امضای مدرس: نام و امضای مدیر گروه: نام و امضای مسنول EDO دانشکده:
تاریخ تحویل: تاریخ ارسال: تاریخ ارسال:

جدول زمانبندی درس: اصول اپیدمیولوژی

روز و ساعت جلسه : سه‌شنبه‌ها، ۱۰-۱۲

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
۱		تعریف ، اهداف و تاریخچه اپیدمیولوژی	سلیمی
۲		شاخص های اندازه گیری وقوع بیماری و مرگ و میر	سلیمی
۳		سیر طبیعی بیماریها و راههای تعیین پیش آگهی بیماری	حیدرپور
۴		اپیدمیولوژی بیماریهای غیر واگیر ۱	حیدرپور
۵		اپیدمیولوژی بیماریهای غیر واگیر ۲	حیدرپور
۶		چگونگی انتقال بیماریها و مدل های بیماری	حیدرپور
۷		اپیدمیولوژی بیماریهای واگیر	حیدرپور
۸		اپیدمیولوژی بیماریهای منتقله از راه غذا ۱	حیدرپور
۹		اپیدمیولوژی بیماریهای منتقله از راه غذا ۲	حیدرپور
۱۰		شاخص های اندازه گیری رابطه بین مواجهه با پیامد	حیدرپور
۱۱		کلیات مطالعات مقطعی و کوهورت	سلیمی
۱۲		کلیات مطالعات مورد- شاهد	سلیمی
۱۳		کلیات مطالعات مداخله‌ای	سلیمی
۱۴		آن کلیات خطای تصادفی، تورش انتخاب و اطلاع راه کارهای پیشگیری از آن	سلیمی
۱۵		کلیات مخدوش شدگی و راه کارها برای تطبیق آن و آشنایی با اثرمتقابل و راه کارهای ارزیابی	سلیمی
۱۶		کلیات ارزیابی خطر و جنبه های مهم در تاثیر عوامل	سلیمی
۱۷		مفاهیم ارتباط آماری و علیت ، تجزیه و تحلیل اطلاعات و تفسیر نتایج در مطالعات اپیدمیولوژیک	سلیمی

--	--	--	--